

LAPS

Gerrit Rietveld Academie

www.laps-rietveld.nl

[PDF](#)

Ansichtkaarten op wolkenkrabbers

Sietske Roorda

De zon is net onder, als ik het metrostation Wilhelminapier uitloop. Dat betekent dat ik kan beginnen met *Out There (Part 2)* te bekijken. De eerste versie van deze tentoonstelling in de openbare ruimte was in het najaar van 2014 in Maastricht te zien. Bij beide delen wordt het oude genre landschapskunst via het medium film en fotografie belicht. Dit deel wordt weer georganiseerd door Viewmaster Projects, deze keer in samenwerking met het Nederlands Fotomuseum.

De films en foto's zijn te zien in de ruiten van de moderne architectuur van de Wilhelminapier. Ik begin bij het Luxor Theater, waar het videowerk van de Amerikaan Mungo Thomson en de Nederlandse Marjolein Dijkman te zien is. Thomson heeft een compilatie gemaakt van het woestijnlandschap dat te zien is in de tekenfilms van *Road Runner*. Alleen zijn de tekenfilmfiguren eruit geknipt en daarmee de actie. De kenmerkende rode woestijnrotsen met strakke blauwe luchten blijven over.

Bij de film van Dijkman *Surviving New Land* is het strand te zien vanaf het water. Ook hier speelt de traagheid een rol. Langzaam tasten we met onze ogen de kust af, zoals de ontdekkingsreizigers vroeger moeten hebben gedaan bij het vinden van een vreemd land.

Het langzaam veranderende landschap staat in meerdere videowerken op de Wilhelminapier centraal, zoals *Netropolis* van de Duitse Michael Najjar, waar zowel herkenbare als generieke skylines van steden samensmelten. Of het werk van de Nederlanders Driessens & Verstappen, waarbij de wisselingen van de seizoenen en het weer in de Kennermerduinen is geregistreerd. Een voorbijganger zou denken dat het gewoon foto's zijn, omdat de videowerken zo traag de wijzigingen in het landschap laten zien.

Sommige videowerken zijn een kwartier of twintig minuten lang. Het is een mooi idee dat je als kijker even de tijd neemt om stil te staan en deze langzame verandering van de natuur en de stad op je in te laten werken. Maar het is een paar graden boven nul en het is erg tochtig tussen de wolkenkrabbers op de Wilhelminapier. Ik voel hoe mijn tenen koud worden. Ik houd het niet langer dan een paar minuten vol voor een werk. De film *Regen* van Christine Koenigs herinnert mij eraan dat het altijd nog erger kan.

De landschappen op de foto's kenmerken zich door manipulatie. Bij de foto van het strand met de blauwe lucht van Paul Horn en Lotte Lyon, blijkt het zand eigenlijk plastic zeil te zijn. Anika Schwarzlose's foto *Landscape in Control* van een meertje met een terras en boom is duidelijk digitaal gemanipuleerd. Maar zelfs deze "valse" landschappen zijn in de donkere kou verleidelijk. Het zijn net Ansichtkaarten van plekken waar je eigenlijk liever zou willen zijn.

De tentoonstelling vindt zijn vervolg in de Fenixloods. Het is een mooie grote donkere hal. Hier zijn videowerken te vinden die dynamischer zijn. Dat geldt zeker voor het werk *Shan Shui* van Geert Mul. Hij heeft een databank gemaakt van 500 Chinese Shan Shui landschapsschilderijen. Telkens wordt één schilderij op het scherm geprojecteerd, door er als bezoeker voorbij te lopen wijzigt het landschap in een vloeiende golf. Zo

wordt het statische landschapsschilderij bewegelijk.

Bij de film van Hans Op de Beeck zie ik alleen een paar handen een aardappel snijden boven een zwarte glimmende tafel. De schijfjes aardappel worden op tafel gelegd en lijken opeens op rotsblokken in het water. Voor ik het weet is er door de hand met allerlei voorwerpen een stijger, huisje en bonsaiboom geplaatst. Er is een rustiek Japans tafereel ontstaan, dat net zo snel weer door de handen wordt ontmanteld om plaats te maken voor een jungle. Zo wordt de kijker telkens geconfronteerd met stereotype landschappen die in een handomdraai vervormd kunnen worden.

‘Out There’ maakt duidelijk dat onze visie op het hedendaagse landschap manipuleerbaar is. Landschappen zijn maakbaar en veranderlijk. Ze kunnen daardoor steeds idyllischer en aantrekkelijker worden gemaakt voor de kijker.

Ik loop terug naar de metro en vraag me af hoe ik de tentoonstelling ‘Out There’ in de zomer zou beleven. Ik weet dat de projecties alleen werken als het donker is en in de winter is het nu eenmaal langer donker. Toch lijkt het mij aangenaam om heel laat op een zwoele zomeravond door de stad te dwalen en deze werken tegen te komen. Dan kan ik er net zo lang voor blijven staan als ik wil. Dingen kunnen altijd idyllischer.

Out There (Part 2) was te zien van 5 februari t/m 8 maart 2015 op de Wilhelminapier en in de Fenixloods in Rotterdam.

No related posts.